

NOVI VIŽLIN IZ 1751.GODINE

U radu se obrađuju varijante novog vižlina iz 1751. godine koja je prva godina kovanja te vrste novca. Ukupno je obrađeno devet kovanica, od kojih šest prvi put.

Kojom odlukom je Senat Dubrovačke republike odlučio kovati talire ne zna se točno. Odlukom od 14.V.1725. kaže se da se nastavi kovati „novi novac talir na način, s oblikom i za vrijeme što će se poslije kazati“. Ti prvi dubrovački taliri bili su bradani. Prvi poznati bradan je onaj iz 1725. godine. Kovani su još 1730., 1731., 1733., 1734., 1735., 1736., 1738. i 1743. godine. Je li bradan kovan i prije 1725. nije zasad poznato, a kako se u odluci kaže „da se nastavi kovati...“, nije i nemoguće.

Odlukom Senata 2.IV.1743. promijenjen je tip dubrovačkog talira, gdje se na aversu umjesto lika sv. Vlahe pojavljuje imaginarni lik kneza, i mijenja se natpis. Tom odlukom kovničari kuju talire „s poznatim novim tipom i natpisom“, istom smjesom i težinom kao kod talira koji se posljednji kovao (bradan iz 1743.) i da ih mogu kovati koliko se bude od njih zatražilo. Iz toga je vidljivo da se ovaj novi talir, stari vižlin, nije kovao za državni račun, već za one privatnike, trgovce koji bi donijeli srebro u kovnicu. Stari vižlin kovan je svake godine od 1743. do 1748. Sredinom 1748. godine kovnica više ne ostvaruje dobit kovanjem talira, a i vrijednost, tečaj talira pada. Radi toga Senat naredbom od 19.VII.1748. ukida kovanje starog vižlina.

Nakon što su se poboljšale prilike, odlukom od 10.VI.1750. naloženo je da se od 100 litara čistog srebra kuje novi novac – novi vižlin. Ipak, čini se da se 1750. godine nije ništa kovalo, već je kovanje započelo 1751. Novi vižlin kovan je od 1751. do 1779. svake godine.

Novi vižlin iz 1751. godine izrazito je rijedak novac. Kovan je u dvije varijante.

1. Varijanta:

Avers: kneževo poprsje nalijevo pod velikom perikom koja mu pada na ramena, zagnut kneževskim plaštem i sa širokom kneževskom trakom koja mu se s lijevog ramena spušta niz prsa. Uokolo natpis: RECTOR•REIP• - RHACVSIN •

Revers: dubrovački grb, kakav je i na starim vižlinima, a pod kneževskom krunom kod koje se jasno vidi poviše zatvorenog oboda kneževska kapa, a kao nakit nad obo-dom pet cvjetova, a među njima po jedan šiljak s dva okomito položena zrna bisera. Uokolo natpis: DVCAT•ET•SEM• - •REIP•RHAC•1751

2. Varijanta:

Avers: potpuno isto kao kod 1. varijante

Revers: potpuno isto kao kod prve varijante s tim da se s krune lijevo i desno niz grb spušta po jedna vrpca, a pod grbom signatura kalupara G – B (Giovanni Bettinelli)

Rešetar obrađuje svega dva primjerka prve varijante i jedan primjerak druge varijante. Svi ostali recentni autori u pravilu ne donose ništa novo. U mojoj zbirci nalazi se šest primjeraka prve varijante i tri primjerka druge varijante te sam smatrao vrijednim to objaviti.

Rešetar, str. 448

1.1. Avers: kneževo poprsje nalijevo pod velikom perikom koja mu pada na rame, zagrnut kneževskim plaštem i sa širokom kneževskom trakom koja mu se s lijevog ramena spušta niz prsa. Uokolo natpis: RECTO•REIP• - •RHACVSIN •

Revers: dubrovački grb, kakav je i na starim vižlinima, a pod kneževskom krunom kod koje se jasno vidi poviše zatvorenog oboda kneževska kapa, a kao nakit nad obo-dom pet cvjetova, a među njima po jedan šiljak s dva okomito položena zrna bisera. Uokolo natpis: DVCAT•ET•SEM• - •REIP•RHAG•1751

Rešetar, na aversu RECTO, a ne RECTOR kao kod svih drugih poznatih primjeraka

1.2. Avers: kneževo poprsje nalijevo pod velikom perikom koja mu pada na rame, zagrnut kneževskim plaštem i sa širokom kneževskom trakom koja mu se s lijevog ramena spušta niz prsa. Uokolo natpis: RECTOR•REI• - •RHACVSIN •

Revers: dubrovački grb, kakav je i na starim vižlinima, a pod kneževskom krunom kod koje se jasno vidi poviše zatvorenog oboda kneževska kapa, a kao nakit nad obo-dom pet cvjetova, a među njima po jedan šiljak s dva okomito položena zrna bisera. Uokolo natpis: DVCAT•ET•SEM• - •REIP•RHAG•1751

Rešetar 2684

1.3. *Avers:* kneževo poprsje nalijevo pod velikom perikom koja mu pada na ramena, zagrnut kneževskim plaštem i sa širokom kneževskom trakom koja mu se s lijevog ramena spušta niz prsa. Uokolo natpis: RECTOR•REIP• - RHACVSIN •

Revers: dubrovački grb, kakav je i na starim vižlinima, a pod kneževskom krunom kod koje se jasno vidi poviše zatvorenog oboda kneževska kapa, a kao nakit nad obodom pet cvjetova, a među njima po jedan šiljak s dva okomito položena zrna bisera. Uokolo natpis: DVCAT•ET•SEM• - •REIP•RHAG•1751

Rešetar 2685

1.4. *Avers:* kneževo poprsje nalijevo pod velikom perikom koja mu pada na ramena, zagrnut kneževskim plaštem i sa širokom kneževskom trakom koja mu se s lijevog ramena spušta niz prsa. Uokolo natpis: RECTO•REIP• - •RHACVSIN •

Revers: dubrovački grb, kakav je i na starim vižlinima, a pod kneževskom krunom kod koje se jasno vidi poviše zatvorenog oboda kneževska kapa, a kao nakit nad obodom pet cvjetova, a među njima po jedan šiljak s dva okomito položena zrna bisera. Uokolo natpis: DVCAT•ET•SEM• - •REIP•RHAC•1751

Rešetar, avers drugačiji kalup nego predhodna dva, na reversu RHAC, a ne RHAG kao kod predhodna dva.

1.5. *Avers:* kneževo poprsje nalijevo pod velikom perikom koja mu pada na ramena, zagrnut kneževskim plaštem i sa širokom kneževskom trakom koja mu se s lijevog ramena spušta niz prsa. Uokolo natpis: RECTOR•REIP• - •RHACVSIN •

Revers: dubrovački grb, kakav je i na starim vižlinima, a pod kneževskom krunom kod koje se jasno vidi poviše zatvorenog oboda kneževska kapa, a kao nakit nad obo-dom pet cvjetova, a među njima po jedan šiljak s dva okomito položena zrna bisera. Uokolo natpis: DVCAT•ET•SEM• - •REIP•RHAC•1751

Rešetar, avers drugačiji nego kod 1.3 i 1.4; na reversu godina 1751. izrazito veća nego kod ostalih primjeraka

1.6. Avers: kneževo poprsje nalijevo pod velikom perikom koja mu pada na rame-na, zagrnut kneževskim plaštem i sa širokom kneževskom trakom koja mu se s lijevog ramena spušta niz prsa. Uokolo natpis: RECTOR•REIP• - •RHACVSIN •

Revers: dubrovački grb, kakav je i na starim vižlinima, a pod kneževskom krunom kod koje se jasno vidi poviše zatvorenog oboda kneževska kapa, a kao nakit nad obo-dom pet cvjetova, a među njima po jedan šiljak s dva okomito položena zrna bisera. Uokolo natpis: DVCAT•ET SEM• - •REIP•RHAC•1751

Rešetar, avers drugačiji nego kod 1.3-1.5; na reversu nema točke između ET i SEM

2.1. Avers: kneževo poprsje nalijevo pod velikom perikom koja mu pada na rame-na, zagrnut kneževskim plaštem i sa širokom kneževskom trakom koja mu se s lijevog ramena spušta niz prsa. Uokolo natpis: RECTO•REIP• - •RHACVSIN •

Revers: dubrovački grb, kakav je i na starim vižlinima, a pod kneževskom krunom kod koje se jasno vidi poviše zatvorenog oboda kneževska kapa, a kao nakit nad obo-dom pet cvjetova, a među njima po jedan šiljak s dva okomito položena zrna bisera. Iz

krune, lijevo i desno spušta se niz grb po jedna vrpca. Ispod grba signatura kalupara G – B. Uokolo natpis: DV•CAT•ET SEM• - •REIP•RHAC•1751 G B

Rešetar, avers isti kalup kao 1.4.

2.2. Avers: kneževo poprsje nalijevo pod velikom perikom koja mu pada na ramena, zagrnuto kneževskim plaštem i sa širokom kneževskom trakom koja mu se s lijevog ramena spušta niz prsa. Uokolo natpis: RECTOR•REIP• - •RHACVSIN •

Revers: dubrovački grb, kakav je i na starim vižlinima, a pod kneževskom krunom kod koje se jasno vidi poviše zatvorenog oboda kneževska kapa, a kao nakit nad obodom pet cvjetova, a među njima po jedan šiljak s dva okomito položena zrna bisera. Iz krune, lijevo i desno spušta se niz grb po jedna vrpca. Ispod grba signatura kalupara G – B. Uokolo natpis: DV•CAT•ET SEM• - •REIP•RHAC•1751 G B

Rešetar 2686

2.3. Avers: kneževo poprsje nalijevo pod velikom perikom koja mu pada na ramena, zagrnuto kneževskim plaštem i sa širokom kneževskom trakom koja mu se s lijevog ramena spušta niz prsa. Uokolo natpis: RECTOR•REIP• - •RHACVSIN •

Revers: dubrovački grb, kakav je i na starim vižlinima, a pod kneževskom krunom kod koje se jasno vidi poviše zatvorenog oboda kneževska kapa, a kao nakit nad obodom pet cvjetova, a među njima po jedan šiljak s dva okomito položena zrna bisera. Iz krune, lijevo i desno spušta se niz grb po jedna vrpca. Ispod grba signatura kalupara G – B. Uokolo natpis: DV•CAT•ET SEM• - •REIP•RHAC•1751 G B

Rešetar, avers drugačiji kalup nego 2.2, revers isti kalup kao 2.2.

Literatura:

Barac Borna, Reference Catalogue Coins and Medals of Ragusa, Zagreb, 2015.

Dolenec Irislav, Hrvatska numizmatika, Zagreb, 1993.

Mimica Bože, Numizmatička povijest Dubrovnika, Rijeka, 1994.

Pierucci Paola, Vrata prema istoku, Dubrovnik, 2001.

Rešetar Milan, Dubrovačka numizmatika I, II; Sremski Karlovci - Zemun, 1924.-1925.

Višćević Zlatko, Novac Dubrovačke republike, Kastav, 2018.

SUMMARY

A NEW VIŽLIN FROM 1751

The author writes about variants of a new *vižlin* (Dubrovnik thaler) from 1751, which is the year when this coin began to be minted. He presents nine coins, six of them for the first time.